

Lehdistötiedote

Luxemburg, 28. heinäkuuta 2020

EU:n tarkastajat tutkivat maahanmuuttajien palauttamisia ja takaisinottoa kolmansiin maihin

Alle 40 prosenttia luvattomista muuttajista, jotka on määrätty poistumaan EU:sta, tosiasiaassa palaa kotimaahansa tai muuhun kolmanteen maahan. Euroopan tilintarkastustuomioistuin on hiljattain aloittanut tarkastuksen, jossa tutkitaan EU:n ja kolmansien maiden yhteistyötä luvattomien maahanmuuttajien takaisinotossa. Tarkastajat aikovat arvioida, ovatko Euroopan komission vuoden 2015 jälkeen toteuttamat toimenpiteet parantaneet yhteistyötä ensisijaisten kolmansien maiden kanssa.

Vuodesta 2008 keskimäärin puoli miljoonaa EU:n ulkopuolisten maiden kansalaista on joka vuosi määrätty poistumaan EU:sta, koska he ovat tulleet unioniin tai oleskelevat siellä luvattomasti. Kuitenkin vain 38 prosenttia heistä palaa lähtömaahansa tai maahan, josta he ovat matkustaneet Euroopan unioniin. Tämä osuus putoaa alle 30 prosentin, kun on kyse palautuksista Euroopan ulkopuolelle. Tarkastajat toteavat, että alhaiseen palauttamisprosenttiin on muun muassa syynä se, että yhteistyö muuttajien lähtömaiden kanssa on vaikeaa.

“Muuttoliikkeen mahdollisimman hyvä hallinta on polttava kysymys EU:lle ja sen jäsenvaltioille”, toteaa tarkastuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Leo Brincat. “EU:n ulkoisena tarkastajana olemme viime aikoina tehneet useita tarkastuksia, joissa on tutkittu turvapaikka- ja siirtojärjestelyjä EU:ssa. Nyt tarkastelemme lähemmin muuttajien palauttamisia ja takaisinottoa kolmansiin maihin.”

Komissio julkaisi vuonna 2015 palauttamista koskevan EU:n toimintaohjelman, jossa se totesi vaikuttavan palauttamisjärjestelmän edellyttävän, että luvattomien muuttajien takaisinotto asetetaan painopisteeksi EU:n ja kolmansien maiden välisissä suhteissa. Vuonna 2016 komissio otti käyttöön muuttoliikettä koskevan kumppanuuskehityksen, jonka tarkoituksena oli parantaa yhteistyötä ensisijaisten lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa viisumipolitiikan, kehitysavun ja diplomaattisen toiminnan avulla. Vuonna 2017 komission puolestaan käynnisti uudistetun

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen laatiman tarkastuksen ennakkoesittelyn sisältämät keskeiset tiedot. Ennakkoesittely löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu englanniksi.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

palauttamista koskevan toimintaohjelman ja antoi tässä yhteydessä suosituksia siitä, kuinka takaisinotto kolmansiin voidaan hoitaa vaikuttavammalla tavalla.

Helpottaakseen takaisinottovelvollisuuden noudattamista EU on tehnyt 18 oikeudellisesti sitovaa takaisinottosopimusta kolmansien maiden kanssa. Kolmannet maat voivat kuitenkin olla vastahakoisia osallistumaan tällaisiin neuvotteluihin. Tämä johtuu lähinnä sisäisistä poliittisista näkökohdista, sillä kyseiset sopimukset voivat herättää ankaraa vastustusta kansalaisten keskuudessa. Komissio on siksi vuodesta 2016 lähtien keskittynyt kehittämään käytännön yhteistyöjärjestelyjä kolmansien maiden kanssa. Se on ottanut käyttöön useita palauttamis- ja takaisinottojärjestelyjä, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia. Järjestelyt ovat herättäneet kritiikkiä demokraattisen ja oikeudellisen vastuuvollisuuden näkökulmasta katsottuna.

Nyt suoritettavassa tarkastuksessa arvioidaan, kuinka EU on edistynyt vuodesta 2015 lähtien, kun se on kehittänyt toimintakehystä luvattomien muuttajien takaisinottamiseksi kolmansiin maihin. Lisäksi arvioidaan, onko kehys toteutettu vaikuttavalla tavalla ensisijaisten kolmansien maiden osalta. Tarkastajat tutkivat seuraavia seikkoja: EU:n takaisinottosopimusten ja -järjestelyiden neuvotteluprosessi, ensisijaisten maiden yksilöinti, komission tuki ja kannustimet kolmansille maille takaisinottoon liittyvän yhteistyön parantamiseksi sekä parhaiden käytäntöjen jakaminen.

Tällä hetkellä ei ole selkeää yleisnäkemyistä EU:n rahoituksesta, jota on myönnetty kolmansien maiden kanssa tehtävään, muuttajien takaisinottoon liittyvään yhteistyöhön. Tarkastajat ovat kuitenkin yksilöineet noin 60 hanketta, jotka liittyvät luvattomien muuttajien takaisinottoon ja uudelleen kotouttamiseen ja joiden yhteisarvo on 641 miljoonaa euroa. Tarkastajat keskittyvät tutkimaan takaisinotossa tehtävää yhteistyötä kymmenen sellaisen lähtömaan kanssa, joiden kohdalla palaamatta jääneiden luvattomien muuttajien määrät ovat suurimmat (Syyriaa lukuun ottamatta). Lisäksi he arvioivat tuloksellisuutta 20 sellaisessa EU-hankkeessa, jotka liittyvät luvattomien muuttajien takaisinottoon ja uudelleen kotouttamiseen näissä maissa.

Toimittajille tiedoksi

”Palauttaminen” tarkoittaa prosessia, jossa kolmannen maan kansalainen palaa takaisin – joko vapaaehtoisesti velvoitetta noudattaen tai pakkopalautuksen kautta – lähtö- tai kauttakulkumaahansa, tai valitsemaansa muuhun EU:n ulkopuoliseen maahan, joka ottaa hänet vastaan. Kansainvälinen oikeus velvoittaa maat ottamaan takaisin omat kansalaisensa. Takaisinottoon liittyvä yhteistyö on erottamaton osa EU:n kolmansien maiden kanssa käymää poliittista vuoropuhelua: komissio, Euroopan ulkosuhdehallinto ja jäsenvaltiot tekevät tätä yhteistyötä erityisten kolmansien maiden kanssa perustettujen yhteistyökehysten kautta. EU:n ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden välinen Cotonoun sopimus, samoin kuin EU:n muut kolmansien maiden kanssa tekemät sopimukset, sisältävät veloitteen, jonka mukaan kyseisten maiden on EU:n jäsenvaltion pyynnöstä ja ilman muita muodollisuuksia hyväksyttävä EU:n alueella laittomasti oleskelevien kansalaistensa palauttaminen. Sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat kehottaneet toimimaan tehokkaammin ja vaikuttavammin luvattomien muuttajien palautuksissa ja takaisinotossa.

Tarkastajat julkaisivat tänään tarkastuksen ennakkoesittelyn *Migrant return policy – cooperation with third countries on readmission*. Tarkastuksen ennakkoesittelyssä annetaan tietoa meneillään olevista tarkastustehtävistä. Ne on tarkoitettu tietolähteiksi tarkastettavista toimintapolitiikoista tai ohjelmista kiinnostuneille lukijoille. Tarkastuksen ennakkoesittely löytyy

kokonaisuudessaan englanninkielisenä sivustolta eca.europa.eu. Tarkastuskertomus on määrä julkaista kesällä 2021.

Tilintarkastustuomioistuin on viime vuosina julkaissut useita muuttoliikekysymyksiin liittyviä kertomuksia, esimerkiksi sellaisista aiheista kuin [muuttoliikkeen hallinta Kreikassa ja Italiassa](#), [rajavalvonta](#), [EU:n Afrikka-hätärahasto](#), [Turkin pakolaisavun koordinoituväline](#), [muuttoliikkeen hotspot-alueet](#) ja [ulkoinen muuttoliike](#). Euroopan tilintarkastustuomioistuin on ryhtynyt toimenpiteisiin covid-19-pandemian torjumiseksi. Ks. tarkemmat tiedot [täältä](#).

Ennakkoesittelyä koskevat tiedustelut

Damijan Fišer – sähköposti: damijan.fiser@eca.europa.eu puhelin: (+352) 4398 45 510 / matkapuhelin: (+352) 621 552 224